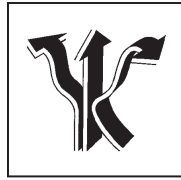

Міжрегіональна Академія управління персоналом
Українсько-Азербайджанський інститут соціальних наук
і самоврядування Г. А. Алієва
Міжнародна Кадрова Академія
ГО “Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління”
Всеукраїнська Академія наук публічного управління

МАУП

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 4

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Українське суспільство: контури інновацій”
м. Київ, МАУП, 30 березня 2017 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2017

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 2 від 22.02.17)*

Редакційна колегія:

*М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, д-р юрид. наук, доц.;
Є. О. Романенко, д-р наук з держ. упр., проф.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.;
В. І. Цибух, канд. філос. наук, доц.*

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 4: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Українське суспільство:
контури інновацій”, 30 березня 2017 р. / редкол. : М. Н. Курко (голова)
[та ін.]. — 2017. — 348 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Романенко Євген Олександрович, Чаплай Ірина Віталіївна Філософія життя та її широке звернення до проблем існування людини	57
Романова Лідія Василівна Напрями розвитку маркетингового менеджменту на машинобудівних підприємствах	60
Рубанець Олександра Михайлівна Інформаційне суспільство в Україні: інновації та тенденції розвитку	63
Сафонова Віра Євгенівна Інноваційна праця в господарській діяльності підприємств	65
Белова Олена Іларіонівна, Кайдашев Роман Петрович Місцеві вибори: аналіз практики розгляду спорів адміністративними судами	68
Єрескова Тетяна Володимирівна, Мазурик Олег Володимирович Концептуалізація безробіття як соціального явища в умовах соціальних невизначеностей	72
Головач Наталія Василівна, Дороховський Олександр Миколайович Напрями удосконалення кадрової політики медичних закладів	75
Авсієвич Алла Валеріївна Арбітражна угода як основа компетенції міжнародного комерційного арбітражу	78
Баранівський Віталій Васильович, Горбов Владислав Володимирович, Білоног Юлія Сергіївна Соціальна відповідальність освіти: соціологічний аналіз стану та перспективи забезпечення	81
Бельська Тетяна Валентинівна Ціннісна свідомість як провідна форма світогляду громадян	84
Бисенбаєв Файзулла Куанбаєвич Ідея громадянського общества в контексте інноваційної проблематики	87
Бігдаш Володимир Дмитрович Чинники формування стратегії інновацій у страхуванні	91
Біленко Лілія Миколаївна Соціальне сирітство як сучасна проблема суспільства	93
Бондар Юрій Володимирович Інформаційна безпека в контексті інноваційних трансформацій: доктринальне бачення	96
Бондаренко Наталія Олександрівна Дефініції визначення соціального проектування	101
Бортник Валентин Анатолійович, Зозуля Марта Віталіївна Адміністративно-правові проблеми управління в економічній сфері	104
Братусь Ганна Анатоліївна Методичний підхід до оцінки ефективності кредитної політики комерційного банку	107

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

Кредити є найприбутковішим банківським активом, створюючи, як правило, більшу частину доходів банку. Проте кредитна діяльність не є винятком із загального правила щодо співвідношення між доходом і ризиком. А це означає, що висока дохідність неодмінно супроводжується підвищеним ризиком, унаслідок чого кредитні операції залишаються найризикованішою частиною активів банку. Саме тому ефективність кредитних операцій треба оцінювати за співвідношенням очікуваних доходів та кредитного ризику операції.

Зауважимо, що даний підхід до формування методики аналізу кредитної діяльності банку ще не знайшов широкого висвітлення в економічній літературі, де показники дохідності і кредитного ризику здебільшого розглядаються автономно. В одних дослідженнях увагу зосереджено на аналізі дохідності [1, с. 206], в інших — на методах оцінки кредитного ризику [2, с. 197]. Вовчак О. Д., Руцишин Н. М. та Андрейків Т. Я. зробили спробу описати залежність дохідності та кредитного ризику, але брак опису методики оцінки та одиниць вимірювання кредитного ризику ускладнює практичне застосування наведених формул [3, с. 197–198].

У процесі аналізу кредитної діяльності часто використовується метод коефіцієнтів. Перелік коефіцієнтів, що характеризують кредитну діяльність банку, є достатньо широким. Але якщо дослідити глибше економічний зміст пропонованих показників, то можна дійти висновку, що кожен з них опосередковано характеризує один з двох параметрів — або дохідність, або ризик. Наприклад, показники залежності банку від міжбанківських кредитів фактично є індикаторами ризикованості діяльності банку на міжбанківському ринку [2, с. 145]. Ту саму функцію виконують і такі показники, як питома вага кредитів, наданих різним категоріям позичальників, у загальному обсязі кредитного портфеля [5, с. 107], адже в такий спосіб фактично оцінюється рівень диверсифікації портфеля, який свідчить про рівень ризикованості. Коефіцієнти дохідності окремих видів кредитних операцій, дохідності кредитного портфеля в цілому, використання кредитних ресурсів, рентабельності кредитних операцій і т. п. характеризують такий параметр, як дохідність. Отже, аналіз таких коефіцієнтів дає змогу всебічно і ґрунтовно оцінити доходи та ризики банку. Зауважимо, що доцільність застосування методу коефіцієнтів у процесі аналізу кредитної діяльності банку є безсумнівною, але для поліпшення результативності аналізу варто більше уваги приділяти дослідженню економічної сутності пропонованих показників.

Дохідність кредитного портфеля банку протягом певного періоду загалом залежить від обсягу портфеля та рівня відсоткових ставок за кредитами. Останній є узагальнюючим показником, оскільки через рівень відсоткової ставки опосередковано враховуються й такі чинники, як тривалість користування кредитом (що триваліший термін — то вища ставка), міра ризику, метод нарахування і спосіб сплати відсотків, забезпеченість позички та ін. У цілому дохід за кредитною операцією (у межах року) можна обчислити за формулою:

$$E_i = r_i \times V_i \times \frac{t_i}{BS} \quad (1)$$

де E_i — дохід за i -ю кредитною операцією (у грошовому виразі); r_i — відсоткова ставка за i -м кредитом (річна); V_i — сума i -го кредиту; t_i — період кредитування за i -м кредитом (дні); BS — база розрахунку (360 чи 365 днів).

Доходи кредитного портфеля банку формуються також за рахунок проведення заставних та дисконтних операцій з векселями, за якими порядок обчислення доходів інший. Дохід за вексельними операціями формується у формі дисконту та обчислюється за формулою:

$$E_l = r_l \times S_l \times \frac{t_l}{BS} \quad (2)$$

де E_l — дохід за l -ю вексельною операцією (у грошовому виразі); r_l — ставка, за якою обліковується l -й вексель (річна ставка дисконту); S_l — сума, на яку видано l -й вексель; t_l — період, який залишився до дати погашення l -го векселя (дні).

Дохід кредитного портфеля формується за рахунок усіх доходів, одержаних банком від проведення операцій кредитного характеру за певний період:

$$E = \sum_{i=1}^N E_i + \sum_{l=1}^L E_l \quad (3)$$

де E — дохід кредитного портфеля; N — кількість кредитів у портфелі; L — кількість інших операцій кредитного характеру.

Узагальнюючим показником є рівень дохідності кредитного портфеля, який розраховується як відношення суми доходів від кредитних операцій до обсягу наданих кредитів:

$$d = \frac{E}{V} \times 100\% \quad (4)$$

де d — дохідність кредитного портфеля (у відсотках); V — обсяг кредитного портфеля банку [6, с. 115].

Рівень дохідності кредитного портфеля банку залежить від низки економічних чинників: ринкової ставки відсотка, обсягу та структури кредитного портфеля, умов конкуренції на банківському ринку, власних можливостей банку щодо вибору напрямів та об'єктів кредитування. На формування структури кредитного портфеля банку істотно впливає специфіка сектору ринку, що його обслуговує цей банк.

Пошук оптимального співвідношення між уніфікацією та диференціацією підходів до оцінки кредитного ризику здійснюється й у вітчизняній банківській практиці. Диференціація забезпечується через кредитну політику, яку кожен банк формує на власний розсуд з огляду на свою стратегію, а уніфікація — через методику аналізу, розроблену НБУ для формування резерву під кредитні ризики. У цілому можемо констатувати, що процес формування методики аналізу кредитних ризиків відбувається ітеративним способом, оскільки і методика НБУ, і методи кредитного аналізу банків постійно переглядаються, уточнюються, удосконалюються.

Джерела

1. Арбузов С. Г. Банківська енциклопедія / С. Г. Арбузов, Ю. В. Колобов, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова. — К.: Центр наукових досліджень національного банку України: Знання, 2011. — 504 с.

2. Васюренко О. В. Банківський менеджмент: Посібник / О. В. Васюренко. — К.: Академія, 2010. — 320 с.
3. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа: Підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. — К.: Знання, 2011. — 564 с.
4. Гаврикова А. В. Управление кредитными рисками в рамках кредитной политики коммерческого банка / А. В. Гаврикова, А. А. Кухтин [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.dgma.donetsk.ua/science_public/ddma/2011-3-24/article/11GAVPCB.pdf
5. Грищенко Т. В. Проблеми формування та реалізації кредитної політики комерційних банків / Т. В. Грищенко, О. А. Падалко // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, 2015. — № 79. — С. 12–15.
6. Лагутін В. Д. Кредитування: Теорія і практика: навч. посіб. / В. Д. Лагутін. — [4-те вид., стер.]. — К.: Знання, 2010. — 215 с.